JIŽNÍ ASIE

V tomto dokumentu je vysvětlen geostrategický význam jižní Asie pro Evropskou unii prostřednictvím jejích vztahů se zeměmi v daném regionu. Indicko-tichomořský region, který je domovem více než 50 % světové populace, se rychle vyvíjí. Evropská unie jako silný ekonomický aktér a největší dárce rozvojové pomoci rozvíjí se zeměmi v jižní Asii užší vztahy. Usiluje zde o podporu budování institucí, demokracie, řádné veřejné správy a lidských práv, i když má určité obavy ohledně bezpečnosti, např. pokud jde o konflikt v Kašmíru, Afghánistán, námořní bezpečnost a terorismus. Parlament podporuje spolupráci EU se zeměmi jižní Asie a pomoc, kterou jim poskytuje, včetně cílené podpory pro nejzranitelnější skupiny obyvatel.

V tomto dokumentu se popisuje region jižní Asie. Další informace jsou uvedeny v dokumentech o východní Asii (viz 5.6.8), Střední Asii (viz 5.6.4) a jihovýchodní Asii (viz 5.6.9).

PRÁVNÍ ZÁKLAD

— Smlouva o Evropské unii: hlava V se týká vnější činnosti EU, konkrétně jejích vztahů se třetími zeměmi.

— Smlouva o fungování Evropské unie: články 206 a 207 se zabývají obchodem a články 216 až 219 mezinárodními dohodami.

OBECNÉ SOUVISLOSTI

V září 2021 byla přijata strategie EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu s cílem zvýšit přítomnost EU v tomto regionu, budovat partnerství a posilovat mezinárodní řád založený na pravidlech. V době narůstajících geostrategických výzev upravuje Evropská unie své stávající nástroje v rámci své strategické autonomie. Strategický kompas EU pro bezpečnost a obranu, který Rada formálně schválila v březnu 2022, podporuje otevřenou regionální bezpečnostní architekturu založenou na pravidlech, včetně bezpečných námořních komunikačních tras, budování kapacit a větší námořní přítomnosti v indicko-tichomořském regionu. Jižní Asie je součástí širšího indicko-tichomořského regionu a má pro EU zásadní geostrategický význam, potýká se však se značnými výzvami.

JIHOASIJSKÉ SDRUŽENÍ PRO REGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCI

Evropská unie vybízí k regionální integraci a podporuje Jihoasijské sdružení pro regionální spolupráci (SAARC). Členskými zeměmi tohoto sdružení jsou Afghánistán, Bangladéš, Bhútán, Indie, Maledivy, Nepál, Pákistán a Šrí Lanka. Status pozorovatele mají EU, Austrálie, Čína, Írán, Japonsko, Jižní Korea, Mauricius, Myanmar a Spojené státy americké. V důsledku politického napětí mezi jeho členskými státy, zejména mezi Indií a Pákistánem, ale i v důsledku nestabilní situace v Afghánistánu došlo k pozastavení jeho činnosti. Tato organizace dosáhla pokroku při řešení regionálních otázek, mj. pokud jde o hospodářskou spolupráci a řešení humanitárních krizí. Přetrvávají však

problémy, jako jsou strukturální nedostatky a hospodářské rozdíly mezi členskými státy. Země sdružení SAARC se v současné době potýkají v důsledku války v Perském zálivu s rostoucími náklady na dovoz a nedostatkem paliva. Vlády členských států proto zavádějí úsporná opatření, jejichž cílem je snížit spotřebu energie, zachovat hospodářskou stabilitu a uklidnit domácí trhy.

Součástí rozvojové spolupráce mezi EU a zeměmi jižní Asie je jak finanční a odborná pomoc, tak i hospodářská spolupráce. Mezi priority patří regionální stabilita, zmírňování chudoby, lidská práva, udržitelný rozvoj, řádná veřejná správa a pracovní práva. Cílem spolupráce mezi EU a sdružením SAARC je podpora harmonizace norem, usnadňování obchodu a zvyšování povědomí o výhodách regionální spolupráce. Nedávné iniciativy se zaměřily na zmírňování změny klimatu a digitální transformaci. V roce 2024 zahájily EU a sdružení SAARC společný program zaměřený na rozšíření regionálního propojení a na podporu udržitelné energie.

INDIE

V listopadu 2004 bylo na pátém summitu mezi EU a Indií přijato Strategické partnerství Indie a EU, jež podporuje politický dialog a spolupráci, rozvoj hospodářských vztahů, obchodu a investic, ale i prohlubování mezilidských kontaktů. V roce 2026 představuje EU s Indií téměř 25 % světové populace a 20 % světového obchodu.

V této souvislosti došlo po téměř 20 letech jednání v lednu 2026 na 16. summitu mezi EU a Indií v Novém Dillí k úspěšnému uzavření dohody o volném obchodu mezi Indií a EU. Na summitu se vedoucí představitelé dohodli, že podpoří dokument „Směrem k roku 2030: Společná komplexní strategická agenda EU a Indie", kterým se má řídit dvoustranná spolupráce v oblasti udržitelnosti, inovací, bezpečnosti, konektivity a globálních otázek.

V rámci dohody došlo k omezení celních a necelních překážek, ke snížení cel pro všechny vývozce o 4 miliardy EUR ročně a k vytvoření významných obchodních a investičních příležitostí. K lednu 2026 působí v Indii 6000 společností z EU, přičemž obchod mezi EU a Indií vytváří v EU téměř 800 000 pracovních míst. Očekává se, že vývoz zboží z EU do Indie se do roku 2032 zdvojnásobí.

V roce 2025 zůstala EU největším obchodním partnerem Indie, přičemž v roce 2024 se podílela na obchodu se zbožím v hodnotě 120 miliard EUR, což tvoří 11,5 % celkového indického obchodu se zbožím. Indie je devátým největším obchodním partnerem EU. V roce 2024 představoval obchod s touto zemí 2,4 % celkového obchodu EU se zbožím. Dvoustranný obchod se zbožím vzrostl v uplynulém desetiletí zhruba o 90 %. V roce 2023 dosáhl obchod se službami mezi těmito partnery 59,7 miliardy EUR, což představuje významný nárůst oproti 44,9 miliardy EUR v roce 2021. V průběhu let došlo také k výraznému zvýšení podílu EU na objemu přímých zahraničních investic v Indii. V roce 2023 dosáhl 140,1 miliardy EUR oproti 82,3 miliardy EUR v roce 2019. V roce 2023 činil objem přímých zahraničních investic Indie v EU 10,3 miliardy EUR.

Během 16. summitu mezi EU a Indií bylo uzavřeno partnerství mezi EU a Indií v oblasti bezpečnosti a obrany. Tato dohoda prohubuje spolupráci a společné iniciativy v oblasti společných bezpečnostních priorit, jako je námořní bezpečnost, nešíření zbraní a odzbrojení, vesmírná oblast, kybernetická obrana a boj proti terorismu. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a indický premiér Naréndra

Módí na svém setkání v dubnu 2022 oznámili zřízení Rady EU a Indie pro obchod a technologie. K jejímu zřízení došlo v únoru 2023, což vedlo k upevnění vztahů mezi EU a Indií. V březnu 2024 se konala konference vedoucích představitelů EU a Indie, která se zaměřila na automobilový průmysl, zdravotnické vybavení a zdravotnictví.

V květnu 2021 bylo zahájeno partnerství mezi EU a Indií v oblasti konektivity. Následovala konference o konektivitě mezi Indií a EU, která se konala v červnu 2023 s cílem určit konkrétní projekty v dané oblasti. Indie přijala v srpnu 2023 zákon o ochraně digitálních osobních údajů.

Spolupráce mezi Indií a EU v oblasti vědy, techniky a inovací probíhá intenzivněji i v rámci programu Horizont Evropa. Cílem současné indické politiky v oblasti vzdělávání je rozvíjet více mezinárodních partnerství s evropskými univerzitami za účelem spolupráce na programech Horizont Evropa. V lednu 2026 EU a Indie dále prohloubily spolupráci v oblasti nově vznikajících a kritických technologií, inovací a výzkumu, mimo jiné vytvořením inovačních center EU a Indie, zahájením partnerství mezi EU a Indií pro začínající podniky a prodloužením platnosti dohody o vědeckotechnické spolupráci mezi EU a Indií do roku 2030.

Ve dnech 19. dubna až 1. června 2024 se v Indii konaly všeobecné volby. Strana Bháratíja džantá, vedená premiérem Módím, získala již potřetí za sebou nejvíce poslanců, ale nedosáhla v dolní komoře indického parlamentu Lok Sabha většiny. Místo toho se musela spolehnout na své spojence ve straně Národní demokratické aliance, aby si zajistila 272 poslaneckých míst potřebných k vytvoření příští vlády. Opoziční aliance, Indická národní rozvojová inkluzivní aliance, překonala očekávání, ale nezískala většinu, a proto zůstává v Lok Sabha hlavním opozičním blokem. Národní demokratická aliance, vedená stranou Bháratíja džantá, upevnila svou pozici ve volbách do státního shromáždění, kdy v listopadu 2025 dosáhla mimo jiné klíčového vítězství ve volbách do zákonodárného shromáždění ve státě Bihár, což dále posílilo mandát vlády.

Indický premiér Naréndra Módí provádí v této nelidnatější zemi na světě politické a ekonomické reformy zaměřené na modernizaci státní správy, řádnou veřejnou správu, boj proti korupci pomocí programů na zvyšování transparentnosti a demonetizaci, řešení společenských problémů, rozvoj ekonomiky prostřednictvím iniciativ „Make in India“ a „Invest India“ a zavádí celostátní daň ze zboží a služeb. Indie má stejně jako její sousední země Pákistán a Čína k dispozici jaderné zbraně a čelí bezpečnostním problémům, terorismu a ozbrojeným konfliktům na hranicích, především s Pákistánem v autonomním státě Džammú a Kašmír a v menší míře s Čínou. Od května 2026 má válka v Perském zálivu závažný dopad na dodávky ropy a zemního plynu do Indie.

Kastovní systém v Indii je jednou z nejstarších forem uspořádání společenských tříd na světě, která vyvolává obavy ohledně přetrvávající diskriminace na základě kast. Indie je také etnickou a jazykovou mozaikou, kde v řadě států panuje napětí a odkud přicházejí zprávy o porušování lidských práv a práv žen a dětí. Podle Mezinárodní organizace práce je v Indii i nadále vážným problémem dětská práce, přestože premiér Módí schválil řadu opatření zakazujících dětem mladším 14 let vykonávat nebezpečné činnosti a zavádějících přísné sankce pro zaměstnavatele, kteří porušují zákon.

Evropský parlament přijal několik usnesení o Indii, včetně:

— Usnesení o budoucí spolupráci mezi EU a Indií v oblasti obchodu a investic z roku 2022, v němž uvítal závazek usilovat o uzavření ambiciózní, vyvážené,

komplexní a vzájemně prospěšné obchodní dohody mezi EU a Indií založené na hodnotách. Parlament uvítal zřízení Rady pro obchod a technologie.

— Usnesení o situaci v indickém státě Manípur z roku 2023, v němž vyzval k přijetí všech nezbytných opatření k zastavení etnického a náboženského násilí, k ochraně všech náboženských menšin a k zabránění jakékoli další eskalaci.

— Usnesení o vztazích mezi EU a Indií z roku 2024, v němž vyzval k rozšíření a prohloubení vztahů mezi EU a Indií jako strategických partnerů, zejména v klíčových oblastech, jako je změna klimatu, digitalizace, konektivita, obchod a investice, zahraniční, bezpečnostní a obranná politika, lidská práva a právní stát.

V lednu 2025 navštívili Indii členové Výboru Evropského parlamentu pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů, kteří tam diskutovali o klíčových legislativních aktech EU týkajících se digitálních služeb, digitálních trhů, umělé inteligence, bezpečnosti výrobků a ochrany spotřebitele. V říjnu 2025 navštívili Indii členové Výboru pro mezinárodní obchod. V únoru 2026 navštívili Nové Dillí členové Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví.

V současném volebním období předsedá delegaci Evropského parlamentu pro vztahy s Indií Angelika Nieblerová (EPP, DE).

Pokud jde o meziparlamentní dialog, v prosinci 2026 se v Novém Dillí konalo 16. meziparlamentní setkání mezi EU a Indií.

PÁKISTÁN

Vztahy mezi EU a Pákistánem sahají do roku 1962 a v současné době jsou založeny na dohodě o spolupráci z roku 2004 a na strategickém plánu angažovanosti EU a Pákistánu, který byl podepsán v roce 2019. Evropská unie jako významný dárce rozvojové pomoci podporuje prosazování demokracie a budování institucí v Pákistánu.

Pákistán je zemí, která má z jednostranných obchodních preferencí EU v rámci režimu GSP+ největší prospěch. V rámci tohoto procesu sleduje Výbor Evropského parlamentu pro mezinárodní obchod dodržování požadavků v rámci režimu GSP+. Status Pákistánu v rámci tohoto režimu by mohl být přezkoumán, protože souvisí s povinnostmi, jako je zaručení lidských práv a náboženské svobody. V červnu 2022 posoudila monitorovací mise EU účinné provádění 27 mezinárodních úmluv, což je povinný požadavek pro zachování statusu GSP+, který je pro Pákistán velmi přínosný. V listopadu 2023 zveřejnily Komise a Evropská služba pro vnější činnost společnou zprávu hodnotící pokrok osmi zemí zvýhodněných v rámci režimu GSP+, včetně Pákistánu.

Rada EU a Parlament prodloužily platnost stávajícího režimu GSP+ do prosince 2027. Jeho prosazování bude vyžadovat, aby zvýhodněné země o nově zavedený režim formálně požádaly. Tento proces je v Islámábádu pozorně sledován. Status Pákistánu v rámci režimu GSP+ byl v říjnu 2023 prodloužen do roku 2027.

V roce 2024 si EU zachovala své postavení druhého největšího obchodního partnera Pákistánu, když představovala 12,4 % celkového obchodu této země. Ve stejném roce byl Pákistán s 0,2 % 48. největším partnerem EU v oblasti obchodu se zbožím. Hlavním exportním artiklem Pákistánu jsou textilní a oděvní výrobky, které představují 75,8 % jeho celkového vývozu do EU. Mezi hlavní vývozní artikly EU do Pákistánu patří

chemické látky, základní kovy, stroje a zařízení. Celkový vývoz Pákistánu do EU se od roku 2013 do roku 2024 zvýšil téměř o 83 % a dosáhl 8,3 miliardy EUR.

Evropská unie poskytuje Pákistánu značnou rozvojovou a humanitární pomoc. V rámci víceletého orientačního programu na období let 2021–2027 vyčlenila EU na partnerství s touto zemí na období 2021–2024 prostředky v rámci grantů ve výši 265 milionů EUR a dalších 135 milionů na období 2025–2027. Toto financování podporuje tři prioritní oblasti: inkluzivní ekologický růst, lidský kapitál a řádnou veřejnou správu. Unie rovněž zahájila iniciativu týmu Evropa nazvanou „Obnova prostřednictvím vytváření zelených pracovních míst", jejímž cílem je podpořit v Pákistánu ekologický růst a posílit odolnost vůči změně klimatu.

Evropská unie si je vědoma výzev, kterým Pákistán čelí v souvislosti s přijetím více než tří milionů uprchlíků, a je připravena zvážit poskytnutí další podpory, mimo jiné na dobrovolnou repatriaci uprchlíků do Afghánistánu. Kromě toho v roce 2023 podpořil Světový potravinový program OSN více než 180 000 zranitelných osob postižených povodněmi v sedmi okresech provincie Sindh, což bylo možné díky příspěvku vyčleněného na operace v rámci humanitární pomoci EU.

V prosinci 2025 se v Bruselu konalo 15. zasedání společné komise EU a Pákistánu, jejímž cílem bylo zhodnotit strategický plán angažovanosti a rozšířit vzájemnou spolupráci. Obě strany se dohodly na dodržování nejvyšších norem při prosazování lidských práv. Diskuze se týkala rovněž migrace, spolupráce při uplatňování režimu GSP+, regionální spolupráce a spolupráce v oblasti klimatu.

V červenci 2025 se v Bruselu konal 10. politický dialog mezi EU a Pákistánem, který se zabýval klíčovými otázkami dvoustranné spolupráce, ale i širokou škálou regionálních a globálních událostí a mnohostrannou spoluprací v oblastech, jako je boj proti terorismu a omamným látkám. V listopadu 2025 se v Bruselu konalo sedmé kolo strategického dialogu mezi EU a Pákistánem, v němž obě strany zopakovaly své společné odhodlání pokračovat v trvalé spolupráci v oblasti obchodu, migrace, lidských práv, politiky, hospodářství a rozvoje.

Geostrategická úloha Pákistánu v indicko-tichomořském regionu se bude dále rozšiřovat. Stabilní, demokratický a prosperující Pákistán má pro EU zásadní význam, jelikož je hlavním partnerem v dialogu s Tálibánem a primární cílovou zemí pro uprchlíky z Afghánistánu.

Na pákistánské politické scéně panuje neustálé napětí. Do vnitřní a zahraniční politiky je stále zapojena armáda, která disponuje širokým mandátem pro otázky související s bezpečností a bojem proti terorismu. Pákistán se v Indexu globálního terorismu za rok 2026 umístil na prvním místě, přičemž násilí a teroristická činnost jsou v této zemi na vzestupu. Kromě toho zůstává nevyřešen spor o hranice s Indií v Kašmíru. Převzetí moci Tálibánem v Afghánistánu mělo významný dopad na bezpečnost v Pákistánu a posílilo postavení organizace Tahrík-e-Tálibán Pákistán (TTP, rovněž známé jako Pákistánský Tálibán). V důsledku toho došlo v roce 2025 ke zhoršení vztahů Pákistánu s Afghánistánem, protože Pákistán afghánskou vládu vedenou Tálibánem neustále obviňuje z toho, že napomáhá této organizaci a ukrývá její členy, což Tálibán popírá. Mezi oběma zeměmi došlo také ke zvýšené bojovnosti na hranicích. Pákistánská armáda provedla v únoru 2026 v Afghánistánu několik leteckých útoků zaměřených na Pákistánský Tálibán a Islámský stát v provincii Chorásán. V současné době probíhají

v Číně mírová jednání. Kromě toho Balúčistánská osvobozenecká armáda nadále zpochybňuje svrchovanost Pákistánu na jihozápadě země.

V únoru 2024 se v Pákistánu za přísných bezpečnostních opatření konaly parlamentní volby. Předsedou vlády se znovu stal Muhammad Šáhbáz Šaríf, vůdce strany Pákistánská muslimská liga. Kandidátům z opoziční strany Pákistánské hnutí za spravedlnost (Pakistán Tahrík-e-Insáf (PTI)) nebylo dovoleno kandidovat. Politické napětí je stále vysoké, přičemž vězněný vůdce strany PTI Imrán Chán tvrdí, že jeho trest je nespravedlivý a politicky motivovaný. Stoupenci strany PTI pokračují v protestech, u moci však zůstává za silné podpory pákistánské armády Pákistánská muslimská liga Šáhbáze Šarífa.

Dne 14. dubna 2025 se v Islámábádu konalo 14. meziparlamentní setkání mezi EU a Pákistánem, které se zabývalo regionálními a globálními záležitostmi (zejména vztahy s Indií a Čínou), obchodem, režimem GSP+, nástroji dvoustranné spolupráce a otázkami lidských práv.

V dubnu 2021 přijal Evropský parlament usnesení o zákonech o rouhání v Pákistánu, v němž vyzval Komisi, aby vzhledem ke zhoršující se situaci v oblasti lidských práv znovu posoudila, zda má Pákistán nárok na využívání režimu GSP+. Parlament sleduje kroky, které Komise a Evropská služba pro vnější činnost přijímají k řešení otázek lidských práv, mj. zákonů o rouhání, jež obsahují možnost ukládání tvrdých trestů, včetně trestu smrti.

AFGHÁNISTÁN

V únoru 2017 byla podepsána dohoda o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje mezi EU a Afghánistánem, kterou Parlament schválil v březnu 2019. Vztahy s EU byly přizpůsobeny válečné a poválečné situaci. Před převzetím moci Tálibánem v srpnu 2021 byl Afghánistán za významného přispění ze strany Evropského parlamentu postupně začleněn do strategie EU pro Střední Asii.

Od května 2021 nad Afghánistánem rychle převzal kontrolu Tálibán. Do srpna 2021 dobyl poté, co prezident Ghaní uprchl do Dubaje, Kábul. Spojené státy a NATO dokončily ve stejném měsíci stažení svých vojsk z území Afghánistánu, což znamenalo konec dvaceti let války. V září 2021 Tálibán vytvořil prozatímní vládu zahrnující pouze muže, a porušil tím své sliby o inkluzivitě. Od té doby se dopouští závažného porušování lidských práv a zaměřuje se přitom zejména na ženy, dívky a menšiny.

Tálibán omezuje ženy tím, že jim odepírá možnost studovat na univerzitách a zakazuje jim účastnit se veřejného života a pracovat pro nevládní organizace. Tato politika, včetně rigidních pravidel oblékání platných pro ženy, má nebezpečný dopad ohrožující je na životě. V červenci 2024 Tálibán oficiálně přijal zákon o propagaci ctnosti a předcházení neřesti. Tento právní rámec kodifikuje, konsoliduje a doplňuje diskriminační a represivní omezení Tálibánu, která se zaměřují především na ženy. Zatímco některé veřejné univerzity a školy byly v roce 2022 znovu otevřeny, Tálibán nedodržel slib, že dívkám umožní navštěvovat střední školu, což má dopad na 1,1 milionu studentek. V říjnu 2025 Tálibán zablokoval v celé zemi internet, což vedlo k narušení základních služeb, letů a bankovnictví a k omezení přístupu milionů Afghánců k informacím a vzdělávacím nástrojům. Vzhledem k tomu, že Tálibán v roce 2021 zakázal dívkám pokračovat ve vzdělávání po šesté třídě, znamená to, že ženy a dívky nemohou využívat možnosti vzdělávání online. Evropská unie tyto kroky

Talibánu odsoudila, požadovala ukončení pokračujícího porušování jejich práv a znovu potvrdila své odhodlání podporovat afghánské ženy a dívky. Tálibán má nejasné vazby na síť al-Káida a na tzv. Islámský stát, přičemž země je rozdělena na městské a venkovské komunity, jejichž politické názory se výrazně liší.

Afghánistán, který patří k zemím nejvíce závislým na pomoci druhých na světě, čelí prohlubující se humanitární katastrofě, kdy polovina obyvatelstva není schopna uspokojit své základní potřeby, pokud jde o potraviny, vodu a léky. Humanitární situace se neustále zhoršuje, o čemž svědčí více než tři miliony vnitřně vysídlených osob a více než dva miliony uprchlíků a žadatelů o azyl v Pákistánu a Íránu. Rozhodnutí vlády USA pozastavit financování americké Agentury pro mezinárodní rozvoj už tak zoufalou humanitární situaci v zemi jen dále zhoršuje. V roce 2025 potřebovalo humanitární pomoc více než 22,9 milionu Afghánců, přičemž miliony z nich neměly přístup k dostatečnému množství potravin, ke zdravotní péči a k čisté vodě. Přibližně 3,5 milionu dětí mladších pěti let trpí akutní podvýživou.

V únoru 2026 zahájil Pákistán letecké útoky po celém Afghánistánu a obvinil zemi z ukrývání teroristických skupin Islámský stát v provincii Chorásán a Balúčistánská osvobozenecká armáda. V současné době probíhají v Číně mírová jednání.

Afghánistán byl až do převzetí moci Tálibánem v srpnu 2021 největším příjemcem finančních prostředků EU na rozvoj v Asii. Afghánistán využíval také nejvýhodnější obchodní režim EU „Vše kromě zbraní“. Evropská unie vyčlenila na období 2014–2020 pro Afghánistán 1,4 miliardy EUR. V srpnu 2021 přislíbila EU na podporu afghánského obyvatelstva až 1 miliardu eur, z čehož bude 489 milionů EUR použito na humanitární pomoc a 400 milionů EUR na zajištění základních potřeb a obživy.

Na konferenci o Afghánistánu „Mír, prosperita a soběstačnost“, která se uskutečnila v listopadu 2020 v Ženevě, se EU zavázala, že této zemi poskytne na období let 2021–2025 dlouhodobou mimořádnou pomoc ve výši 1,2 miliardy EUR. V prosinci 2024 vyčlenila Unie 19,8 milionu EUR pro nadaci Agy Chána na posílení hospodářského postavení žen a vytváření pracovních míst v Afghánistánu. V září 2025 EU oznámila, že poskytne další finanční prostředky ve výši 14 milionů eur, čímž rovněž posílí své partnerství s OSN. V srpnu a září 2025 poskytla EU finanční prostředky na ochranu afghánských dětí. Nejprve ve spolupráci s afghánskou iniciativou Děti v pohybu vyčlenila 10 milionů EUR pro UNICEF, poté následovala grantová dohoda ve výši 6 milionů EUR na zahájení iniciativy „Zajištění snadnějšího přístupu ke znalostem, naděje a odolnost vzdělávání“. V roce 2026 EU oznámila investici ve výši 15 milionů EUR do iniciativy „Přístup mikropodniků a malých a středních podniků k financování v zájmu zajištění obživy v Afghánistánu“, která podporuje úsilí o budování kapacit těchto podniků a hospodářskou odolnost a poskytuje větší možnosti zajištění živobytí v zemi.

V září 2021 se ministři zahraničních věcí EU rozhodli Tálibán neuznat, ale dohodli se, že s ním budou spolupracovat na základě určitých podmínek, jako je boj proti terorismu, dodržování lidských práv a vytvoření inkluzivní vlády. Klíčovými faktory bylo rovněž zajištění přístupu k humanitární pomoci a to, aby lidé mohli z Afghánistánu odcházet.

V březnu 2026 vyčlenila EU 250 000 EUR na humanitární pomoc Afgháncům, kteří museli po zemětřeseních, jež postihla několik provincií po celé zemi, opustit své domovy.

Parlament opakovaně odsoudil výbuchy násilí. V červenci 2021, měsíc před převzetím moci Tálibánem, uspořádala delegace Evropského parlamentu pro vztahy s Afghánistánem 6. meziparlamentní setkání mezi EU a Afghánistánem se zástupci afghánského Národního shromáždění.

Delegace opakovaně vyjádřila své obavy týkající se humanitární, hospodářské a uprchlické krize, která si žádá vytvoření humanitárních koridorů a přijetí strategického přístupu k celému regionu.

V únoru 2022 uspořádal Parlament řadu akcí v rámci konference na vysoké úrovni „Dny afghánských žen". Další měsíc proběhlo první setkání Fóra afghánských vedoucích představitelek. Této virtuální schůze se zúčastnilo téměř 50 afghánských žen ve vedoucích pozicích, které se připojily z Afghánistánu i jiných částí světa.

V říjnu 2025 přijal Parlament usnesení o podpoře afghánských žen a komunit postižených zemětřeseními. Vyzval v něm Tálibán, aby zrušil omezení týkající se žen poskytujících humanitární pomoc a zdravotnických pracovnic, kritizoval Tálibán za přerušení přístupu k internetu v celé zemi a vyzval mezinárodní společenství, aby na Tálibán uvalilo sankce a pohnalo jej k odpovědnosti za porušování lidských práv, zejména práv žen.

V březnu 2026 si afghánské poslankyně, které byly donuceny odejít do exilu, vyměnily s podvýborem Evropského parlamentu pro lidská práva názory na neustálé zhoršování situace týkající se práv žen a dívek v Afghánistánu a na potřebu zajistit mezinárodní solidaritu s afghánskými ženami a civilisty.

BANGLADÉŠ

Vztahy mezi Evropskou unií a Bangladéšem byly navázány v roce 1973. Dohoda o spolupráci mezi EU a Bangladéšem z dubna 2001 zahrnuje obchod, hospodářský rozvoj, lidská práva, řádnou veřejnou správu a životní prostředí.

Jako nejméně rozvinutá země je Bangladéš příjemcem programu „Vše kromě zbraní" – nejvýhodnějšího obchodního režimu dostupného v rámci unijního všeobecného systému preferencí. Očekává se, že do roku 2026 přestane být Bangladéš řazen mezi nejméně rozvinuté země. Po uplynutí přechodného období pak přestane mít přístup k programu „Vše kromě zbraní".

Víceletý orientační program EU na období 2021–2027 pro Bangladéš je sladěn s osmým bangladéšským pětiletým plánem na období 2020–2025.

V říjnu 2023 zahájila předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová na fóru Global Gateway spolu s bývalou bangladéšskou premiérkou šejchou Hasínou Wádžidovou jednání o nové dohodě o partnerství a spolupráci. Evropská unie, Evropská investiční banka (EIB) a Bangladéš podepsaly dohody v hodnotě 400 milionů EUR na projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Vzhledem ke svým obavám ohledně některých politických opatření a otázek lidských práv v Bangladéši Evropská unie v roce 2024 jednání s Bangladéšem o dohodě o partnerství a spolupráci odložila.

Bangladéš je parlamentní demokracií, v níž se u moci střídají dvě strany – Lidová liga (Awami League) a Bangladéšská národní strana. Bangladéš je jednou z mála zemí, které dosáhly rozvojových cílů tisíciletí. Závažný problém však stále představují pracovní

práva a pracovní podmínky, zejména v oblasti kolem Dháky, kde se nacházejí továrny oděvního průmyslu. V důsledku ruské invaze na Ukrajinu, zvýšení cen surovin a inflace došlo od roku 2022 k poklesu HDP Bangladéše. Země proto požádala Mezinárodní měnový fond (MMF) o finanční pomoc. Přestože vývoz oděvních výrobků z Bangladéše v posledních letech několikanásobně vzrostl, běžně zde dochází k nehodám a požárům v továrnách a na jiných pracovištích. Za posledních deset let při nich zahynulo 1 310 pracovníků a 3 883 jich bylo zraněno.

V červenci 2024 vyvolalo rozhodnutí předsedkyně vlády Hasíny Wádžidové týkající se pracovních kvót ve veřejném sektoru prodemokratické povstání. Hasína Wádžidová byla nucena odstoupit a uchýlit se do Indie. Pod vedením nositele Nobelovy ceny Muhammada Júnuse byla vytvořena prozatímní vláda. Klíčovým okamžikem politického vývoje v zemi bylo vytvoření Národní občanské strany – první studentské strany v Bangladéši. Tuzemské politické scéně od té doby dominují rozdílné názory na upevnění demokracie v Bangladéši a na zavedení volební reformy.

Lidová liga šejchy Hasíny Wádžidové byla zakázána a v únoru 2026 se v Bangladéši konaly 13. celostátní volby, které byly prvními volbami od povstání v roce 2024. Dvoutřetinovou většinu (212 z 297 křesel v národním parlamentu Džatíja Sangsad) získala středopravicová bangladéšská nacionalistická strana vedená Tárekem Róhómánem. Aliance Džamáat-e-Islámí vedená islamisty, jejímž členem byla i Národní občanská strana, zaznamenala dosud nejlepší výsledky, a stala se tak hlavní opoziční stranou se ziskem 77 křesel. Tárek Róhómán následně složil v únoru 2026 přísahu jako předseda vlády, což vedlo k obratu od represí a nepokojů.

V lednu 2026 vyslala volební pozorovatelská mise EU do Bangladéše 56 dlouhodobých pozorovatelů, včetně delegace složené ze sedmi poslanců Evropského parlamentu. Pozorovatelé konstatovali, že volby byly důvěryhodné a dobře zvládnuté, což představuje klíčový krok k obnovení demokratické veřejné správy a právního státu.

Od srpna 2017 uprchlo do Bangladéše více než 800 000 Rohingyů, aby unikli pronásledování v Myanmaru. Evropská unie úzce monitoruje krizi rohingyjských uprchlíků, přičemž z částky vybrané po dárcovské konferenci OSN konané v říjnu 2017 a v následujících letech uvolnila více než polovinu zejména na podporu rohingyjských uprchlíků v uprchlických táborech ve městě Cox´s Bazar. Bangladéšská vláda usiluje o repatriaci Rohingyů, ale podmínky v Myanmaru jejich návrat zatím neumožňují. V březnu 2025 zahájila EU projekt v hodnotě 2 milionů EUR, jehož cílem je pomoci přibližně 8 000 lidí, které zasáhlo povstání v Bangladéši v červenci a srpnu 2024. Projekt, který je v plné míře financován ze strany EU, bude probíhat do srpna 2026. Jeho hlavním cílem je zlepšit fyzické a duševní zdraví osob, které se staly obětí násilí, zvýšit jejich ekonomickou odolnost, podpořit sociální soudržnost a uspokojit kritické potřeby, jež zjistila bangladéšská vláda a EU.

Od roku 2018 poskytla EU více než 219 miliard EUR na zlepšení programů základního a odborného vzdělávání a odborné přípravy v Bangladéši. Evropská unie má rozpočet na podporu širšího odvětví vzdělávání ve výši 245 milionů EUR, přičemž dalších šest milionů EUR je přiděleno na podporu budování kapacit a poskytování technické podpory. V červenci 2025 poskytla EU 26 milionů EUR na zlepšení bangladéšského vzdělávacího systému a podpořila probíhající reformy v těchto dvou oblastech.

Poskytla rovněž 23,5 milionu EUR na podporu struktur sociální ochrany a vyzvala k dalšímu zdokonalení bangladéšské národní strategie sociálního zabezpečení, která podporuje nejzranitelnější skupiny Bangladéše, zejména v oděvním průmyslu. Tato strategie je základem pro řešení klíčové prioritní otázky, která má zásadní význam pro hospodářský rozvoj země podporující začlenění.

V prosinci 2022 se v Bruselu konalo osmé meziparlamentní setkání mezi EU a Bangladéšem, na němž se diskutovalo o nejnovějším vývoji v oblasti vzájemných vztahů, mj. o otázce lidských práv, obchodu a současné geostrategické situaci.

Od listopadu 2023 do ledna 2024 působila v Bangladéši mise odborníků EU.

V září 2023 přijal Evropský parlament usnesení o situaci v oblasti lidských práv v Bangladéši, zejména o případu organizace Odhikar. Jedná se o přední organizaci na obranu lidských práv, která už více než deset let čelí pronásledování a kriminalizaci, včetně toho, že byla vyškrtnuta ze seznamu registrovaných nevládních organizací.

V září 2025 navštívili Dháku a Cox´s Bazar členové podvýboru Evropského parlamentu pro lidská práva. Setkali se tam s představiteli bangladéšské vlády, zástupci občanské společnosti a mezinárodních organizací a navštívili uprchlické tábory Rohingyů.

ŠRÍ LANKA

Vztahy mezi EU a Šrí Lankou byly navázány v roce 1975 dohodou o spolupráci, která byla podpisem dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje v roce 1995 posunuta na vyšší úroveň.

Šrí Lanka získala v květnu 2017 povolení pro vývoz do EU na základě systému GSP+, které mělo sloužit jako pobídka k politickým reformám a dodržování mezinárodních úmluv o lidských právech, pracovních právech, ochraně životního prostředí a řádné veřejné správě. Evropský parlament pozorně sleduje, jakého pokroku dosahuje Šrí Lanka při dodržování kritérií v rámci režimu GSP+. Došlo ke značnému oddálení perspektivy dosažení spravedlnosti a národního usmíření v rámci přechodného období, což jsou podle Parlamentu dva základní předpoklady toho, aby mohla Šrí Lanka těžit z uvedeného režimu. Za posledních deset let poskytla EU Šrí Lance ve formě rozvojové pomoci 760 milionů EUR.

Evropská unie byla v roce 2024 třetím největším obchodním partnerem Šrí Lanky, kdy obchod s EU dosahoval 13,4 % jejího celkového obchodu. V únoru 2024 se sešla Pracovní skupina EU a Šrí Lanky pro obchodní a hospodářskou spolupráci, aby dále prohloubila dvoustranné obchodní kontakty, zajistila širší přístup na trh a urychlila vývoj v oblasti regulace, mj. pokud jde o nařízení EU o odlesňování.

V únoru 2024 se v Bruselu konalo 26. zasedání společné komise EU a Šrí Lanky. Evropská unie uvítala aktivní účast Šrí Lanky na třetím indicko-tichomořském ministerském fóru EU, které se rovněž konalo v únoru 2024 v Bruselu. Společná komise projednala víceletý orientační program pro Šrí Lanku na období 2021–2027. V souladu se strategií EU pro indicko-tichomořský region a s cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje zakládají EU a Šrí Lanka svou spolupráci na dvou klíčových prioritních oblastech: zeleném oživení a inkluzivní a mírové společnosti. V rámci tohoto strategického rámce vyčlenila EU na partnerství se Šrí Lankou 60 milionů EUR ve formě grantů na období 2021–2024 a dalších 32 milionů EUR na období 2025–2027. Při plnění

cílů v těchto prioritních oblastech má zásadní význam zaměření strategie EU Global Gateway na investice do energie z obnovitelných zdrojů a vypracování právních rámců pro upevnění právního státu a zajištění větší integrace na podporu míru.

V letech 1983 až 2009 probíhala na Šrí Lance občanská válka mezi převážně sinhálskou vládou a Tygry osvobození tamilského Ílámu. V listopadu 2019 vyhrál prezidentské volby Gotabaja Radžapaksa, který jmenoval novým předsedou vlády svého bratra, bývalého prezidenta Mahindu Radžapaksu. V září 2020 byla zavedena kontroverzní 20. novela zákona, který upevňuje výkonnou pravomoc prezidenta a oslabuje úlohu předsedy vlády a parlamentu.

V roce 2022 zažila Šrí Lanka vůbec nejhorší hospodářskou krizi, která vyvolala rozsáhlé protesty v důsledku prudce rostoucích cen základních produktů a nedostatku základního zboží. V rámci protestů, které byly zahájeny v dubnu 2022, zazněl požadavek na odstoupení prezidenta Radžapaksy. V červenci 2022 demonstranti vtrhli do jeho sídla a přinutili jej k útěku. Prezident Gotabaja Radžapaksa i premiér Mahinda Radžapaksa odstoupili. V červenci 2022 převzal funkci prezidenta Ranil Vikremesinghe, který jmenoval premiérem Dineše Gunavardenu.

V listopadu 2024 dosáhla v parlamentních volbách historického vítězství strana Národní lidová moc vedená předsedou Anurou Kumarou Dissanajakem, který se stal následně prezidentem. Díky tomuto bezprecedentnímu úspěchu mohla provést zásadní reformy, přičemž se zaměřila na řešení hospodářské krize země, slíbila provést reformu sociálního zabezpečení a kritizovala úsporná opatření, která prosazuje Mezinárodní měnový fond. Politické scéně stále dominují pokusy zahájit proces usmíření a postavit před soud pachatele porušování lidských práv během občanské války.

V roce 2022 zaznamenala Šrí Lanka vůbec první státní bankrot a obrátila se na Mezinárodní měnový fond se žádostí o pomoc při stabilizaci hospodářství. Zajistila si u něj předběžný úvěr ve výši 2,9 miliardy USD, který je podmíněn fiskální reformou a restrukturalizací dluhu. Do roku 2023 dosáhla dohody s věřiteli a získala od uvedeného fondu možnost využít rozšířený finanční nástroj, kdy v rámci čtyřletého programu o objemu tří miliard USD obdržela 670 milionů USD. Dodatečná finanční podpora zahrnovala 200 milionů USD od Asijské rozvojové banky a 250 milionů USD od Světové banky.

V dubnu 2024 odmítla šrílanská vláda návrh svých mezinárodních věřitelů na restrukturalizaci dluhu ve výši více než 12 miliard USD, což by mohlo potenciálně oddálit získání další tranše podpůrných finančních prostředků od Mezinárodního měnového fondu. V březnu 2025 schválil MMF v rámci programu o objemu 2,9 miliardy USD dodatečnou tranši v hodnotě 334 milionů USD. Vyjádřil tím svou důvěru v provedené reformy a ve směřování procesu oživení v této zemi.

Od 30. října do 1. listopadu 2023 se v Kolombu konalo 11. meziparlamentní setkání mezi EU a Šrí Lankou, na němž se diskutovalo o dvoustranných vztazích a hospodářské a finanční situaci země.

V červnu 2021 přijal Parlament usnesení o situaci na Šrí Lance, zejména zatýkání na základě zákona o předcházení terorismu.

NEPÁL

Vztahy mezi EU a Nepálem sahají do roku 1973 a jsou založeny na dohodě o spolupráci z roku 1996. Vzhledem k tomu, že téměř čtvrtina obyvatelstva má k životu méně než 2 USD denně, je rozpočet Nepálu závislý z 25 % na vnější pomoci. Evropská unie je jedním z největších poskytovatelů rozvojové pomoci této zemi. Zdůrazňuje navíc, že je důležité, aby Nepál více využíval obchodních preferencí poskytovaných v rámci unijního režimu „Vše kromě zbraní" určeného pro rozvojové země.

Evropská unie v současné době podporuje Nepál v rámci víceletého orientačního programu na období 2021–2027 pro Nepál, v němž jsou vymezeny tři prioritní oblasti spolupráce:

— zelený růst podporující začlenění,

— rozvoj lidského kapitálu a

— řádná správa.

Tyto prioritní oblasti jsou rovněž v souladu s globálními strategiemi EU, jako je strategie EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu, iniciativa pro globální oživení a akční plán pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti na období 2021–2025. Evropská unie podporuje nepálskou ekonomiku a poptávku po pracovní síle, čímž chce zvýšit individuální příjmy v zemi, jež se vyznačuje značnou nerovností mezi vyššími a nižšími kastami a marginalizovanými komunitami, jako je kmen Madhesi.

Nepál pokračuje v plnění svého cíle, kterým je vymanění se z kategorie nejméně rozvinutých zemí, což se má podle očekávání stát do listopadu 2026. Tato změna má vliv na obchodní vztahy Nepálu s EU, zejména pokud jde o preferenční obchodní režimy.

V listopadu 2025 se v Bruselu konalo 16. zasedání společné komise EU a Nepálu, na němž se jednalo o dvoustranných vztazích. Evropská unie a Nepál zhodnotily nedávný vývoj v oblasti prosazování demokratických procesů a institucí a poukázaly na význam občanské společnosti a sdělovacích prostředků při upevňování demokracie a řádné veřejné správy. Evropská unie ocenila Nepál za jeho postoj ke změně klimatu a jeho ambiciózní cíl dosáhnout do roku 2045 nulových čistých emisí a vyzdvihla jeho pokrok v oblasti inkluzivní účasti a zajištění silnějšího postavení žen, a to i v souvislosti se stěžejní akcí EU „Posílení postavení žen, prosperující Nepál".

Na podnikatelském fóru EU a Nepálu konaném v květnu 2024 v Káthmándú se sešli zástupci nepálských a evropských podniků, aby prozkoumali investiční příležitosti a upevnili obchodní vztahy. Zaměřili se přitom na klíčová odvětví, jako je energie z obnovitelných zdrojů, zemědělství a cestovní ruch.

Domácí politika v Nepálu je od roku 2023 velmi nestabilní, což dokládají rozsáhlé politické nepokoje, k nimž došlo v roce 2025.

V březnu 2025 vedly promonarchistické demonstrace v Káthmándú ke střetům, při nichž byli zabiti dva lidé a mnoho dalších bylo zraněno. Tyto události odrážejí hlubší nespokojenost veřejnosti s republikovým politickým systémem a poukazují na přetrvávající nestabilitu v zemi. O vliv v této zemi soutěží vnější aktéři, jako jsou Čína a Indie.

V září 2025 vypukly v zemi masové protesty vyvolané aktivismem mládeže bojující proti korupci, zákazy sociálních médií a selháním veřejné správy, které vedly k bezprostřednímu odstoupení premiéra Khadgy Prasada Sharmy Oliho a k rozpuštění Sněmovny reprezentantů. Prozatímní předsedkyní vlády odpovědnou za obnovu politické stability a dohled nad všeobecnými volbami byla následně jmenována Sušila Karkiová.

Předčasné všeobecné volby se konaly v březnu 2026. Ve volbách získala 182 z 275 křesel Národní nezávislá strana (Rastrija Swatantra) pod vedením Balendry Šáha. Opírala se o silné mládežnické aktivistické hnutí generace Z a poprvé od roku 1999 získala většinu. Balendra Šáh se funkce předsedy vlády ujal dne 27. března 2026. Nepálská vláda nezajistila, aby se v přechodném období dostalo obětem občanské války z let 1996–2006 spravedlnosti, a tak v zemi i nadále přetrvává kultura beztrestnosti. Komise pro pravdu a usmíření, která byla zřízena v roce 2014, není schopna řešit případy závažného porušování lidských práv, jako je mučení a sexuální násilí. Podobně se s obtížemi při plnění svého mandátu setkala i Komise pro vyšetřování případů násilného zmizení osob, která byla vytvořena v témže roce za účelem vyšetřování případů zmizení během uvedeného konfliktu. V dubnu 2020 vyzval Nejvyšší soud s cílem zabránit beztrestnosti ke změně mandátu této komise, což je doporučení, které podpořily organizace na ochranu lidských práv. Návrh zákona předložený v roce 2022 však nedopovídal doporučení soudu a nový zákon zavedený v březnu 2023 byl kritizován za to, že stíhání pachatelů nijak neusnadnil.

Delegace Evropského parlamentu pro vztahy se zeměmi jižní Asie navštívila Nepál v září 2022, aby posoudila vztahy této země s EU, která je hlavním dárcem rozvojové pomoci. Vzhledem k tomu, že se Nepál může do konce roku 2026 dostat ze skupiny nejméně rozvinutých zemí, Parlament uvítal, že Nepál už ratifikoval většinu z 27 základních úmluv, které jsou nezbytné pro podání žádosti o režim GSP+.

BHÚTÁN

Bhútán, který byl po celá staletí izolován od okolního světa, se přizpůsobuje globalizaci a upevňuje své hospodářství, přičemž si zároveň zachovává své starobylé tradice. Pokojný přechod k parlamentní demokracii se uskutečnil v roce 2008 přijetím ústavy, která zaručuje dělbu moci v rámci konstituční monarchie. Evropská unie podporuje plnou nezávislost Bhútánu na jeho mocných sousedech – Indii a Číně – a je nadále přesvědčena, že tato země by měla být schopna zformulovat svou vlastní bezpečnostní a zahraniční politiku. Zároveň si je vědoma přetrvávajících obav ohledně ztráty svrchovanosti kvůli jeho zeměpisné poloze.

Evropská unie, která je v Bhútánu výrazně zastoupena od roku 1982, se snaží o zmírnění chudoby, o prosazování demokratizace a řádné veřejné správy a o podporu udržitelného zemědělství a využívání obnovitelných přírodních zdrojů. V květnu 2018 byl zahájen nový projekt na podporu obchodu mezi EU a Bhútánem s cílem zvýšit přidanou hodnotu a zlepšit propojení trhů a regulační rámec, kterým se řídí obchod a investice.

Evropská unie podporuje rozvojové plány Bhútánu, a pokud Bhútán splní nezbytné podmínky, poskytne mu v rámci režimu GSP+ širší preferenční přístup na své trhy. Evropská unie oceňuje opatření této himalájské země zaměřená na udržitelný rozvoj

s nízkými emisemi uhlíku, který by byl odolný vůči změně klimatu, a konstatuje, že Bhútán podnikl významné kroky na ochranu práv dětí a žen a na podporu rovnosti žen a mužů. Například v prosinci 2020 rozhodl bhútánský parlament o tom, že homosexualita se už nebude považovat za trestný čin.

Víceletý orientační program na období 2021–2027 pro Bhútán se zaměřuje na změnu klimatu, řádnou veřejnou správu a digitální transformaci. Evropská unie a Bhútán podepsaly s Evropskou investiční bankou (EIB) rámcovou dohodu o poskytnutí zvýhodněného financování na rozvojové projekty. V dubnu 2023 EIB podpořila investice do opatření v oblasti klimatu a obnovitelných zdrojů energie v Bhútánu a v dubnu 2024 podepsala rámcový úvěr ve výši až 150 milionů EUR na financování investic do solárních elektráren a malých vodních elektráren v zemi.

V dubnu 2025 se v Thimphu uskutečnily 13. výroční konzultace mezi EU a Bhútánem. Mezi klíčová projednávaná témata patřilo nedávné skončení statusu Bhútánu jako nejméně rozvinuté země, rozvojová spolupráce v rámci bhútánského pětiletého plánu a priority v rámci víceletého orientačního programu na období 2021–2027. Evropská unie ocenila, že Bhútán ratifikoval Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání.

Pokud jde o obchod, Bhútán bude mít do roku 2028 v rámci iniciativy „Vše kromě zbraní" i nadále bezcelní a bezkvótový přístup na trh EU, je však nutné se připravit na vystoupení z tohoto systému. Evropská unie rovněž nabídla, že se s Bhútánem podělí o své odborné zkušenosti v oblasti zeměpisných označení.

V lednu 2025 se v Bruselu uskutečnily oslavy 40. výročí partnerství mezi EU a Bhútánem, kterého se zúčastnil bhútánský premiér Tšering Tobgaj. Během této návštěvy Komise přislíbila další balíček podpory pro Bhútán ve výši 17 milionů EUR, který má upevnit řádnou veřejnou správu, usnadnit digitální transformaci země a podpořit inkluzivní a udržitelný rozvoj.

Bhútánu – monarchii, která se zavázala k upevnění demokracie, – se podařilo vytvořit jedinečnou národní identitu založenou na zachování svého náboženství, kultury a životního prostředí. K posouzení hospodářského růstu a blahobytu svých občanů používá tato země index hrubého národního štěstí (GNH), který vychází z buddhistických hodnot. Tento index, který je zakotven v bhútánské ústavě z roku 2008 a který v roce 2011 uznala OSN, zahrnuje oblasti, jako je duševní zdraví, vzdělávání, zdravotní péče a udržitelnost životního prostředí. Politika Bhútánu v oblasti životního prostředí se zaměřuje na zachování biologické rozmanitosti, která je ohrožena změnou klimatu, a zároveň na předcházení ekologickým škodám v souladu se zásadami uvedeného indexu. Na vrcholné konferenci OSN věnované změně klimatu COP29, která se konala v listopadu 2024 v Baku, Bhútán spolu s Madagaskarem, Panamou a Surinamem založil koalici G-ZERO. Tato iniciativa spojuje země, které dosáhly uhlíkově negativního nebo uhlíkově neutrálního statusu, s cílem ukázat, že je možné, ba dokonce nezbytné dosáhnout rovnováhy mezi hospodářským růstem a udržitelným životním prostředím.

Posední volby se v Bhútánu konaly v roce 2024, kdy Lidová demokratická strana vedená Tšeringem Tobgajem získala v Národním shromáždění 30 ze 47 křesel.

V září 2022 navštívila Bhútán delegace Parlamentu pro vztahy se zeměmi jižní Asie, aby posoudila sociálně-ekonomický rozvoj této země, která od prosince 2023 už nemá patřit do kategorie nejméně rozvinutých zemí.

V únoru 2025 navštívil premiér Tšering Tobgaj Evropský parlament, kde se setkal s místopředsedkyní Christel Schaldemoseovou a s delegací pro vztahy se zeměmi jižní Asie. Tobgaj představil projekt Gelephu Mindfulness City, což je celostátní projekt rozvoje měst šetrných k životnímu prostředí, který se vztahuje na 2 500 kilometrů čtverečních poblíž indické hranice. Jeho cílem je přilákat investice, vytvářet pracovní místa a zároveň zajistit udržitelnost.

MALEDIVY

Maledivy podepsaly v červenci 2024 Samojskou dohodu, což vedlo k formalizaci vztahu této země s EU. Tato dohoda slouží jako zastřešující právní rámec mezi oběma partnery. Evropská unie poskytuje podporu v oblasti spolupráce venkovským komunitám, v oblasti cestovního ruchu a při zmírňování změny klimatu. Rada EU pro zahraniční věci přijala v červenci 2018 rámec pro cílená restriktivní opatření vůči osobám a subjektům odpovědným za oslabování právního státu nebo za bránění inkluzivnímu politickému řešení na Maledivách a vůči těm, kdo odpovídají za závažné porušování lidských práv.

Evropská rada v dubnu 2021 rozhodla, že zahájí jednání o dohodě o partnerství a spolupráci mezi EU a Maledivami, která je důležitým milníkem ve dvoustranných vztazích. V červenci 2024 podepsaly Maledivy dohodu o partnerství s EU. Nejedná se však o dvoustrannou dohodu o partnerství a spolupráci mezi EU a Maledivami, nýbrž o dohodu mezi EU a Organizací afrických, karibských a tichomořských států. Tato dohoda slouží jako rámec pro vztahy mezi EU a uvedenou organizací na příštích 20 let a zajišťuje jejich prohloubenou spolupráci v oblasti globálních výzev. Evropská unie spolupracuje s Maledivami v různých odvětvích, mj. v oblasti demokratických reforem, ekologické transformace, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, ale také v oblasti řádné veřejné správy, lidských práv a bezpečnosti.

V únoru 2026 se na Maledivách konal první dialog o partnerství mezi EU a Maledivami, který vycházel z výročního zasedání vyšších úředníků EU a Malediv. Tento dialog na vysoké úrovni posloužil k prohloubení spolupráce v oblasti demokratické veřejné správy, lidských práv, bezpečnosti, rozšiřování dvoustranného obchodu, odolnosti vůči změně klimatu, rybolovu a opatření v oblasti klimatu. Zástupci EU a Malediv se v jeho průběhu zavázali dokončit v rámci ročního akčního programu pro Maledivy dohodu o projektu nazvaném „Obecní ochrana a obnova mangrovníků na Maledivách". Po jejím dokončení uvolní Evropská unie další 4 miliony EUR na pomoc při ochraně mangrovníků. V roce 2011 se Maledivy posunuly z kategorie nejméně rozvinutých zemí a v roce 2013 získaly status země s vyššími středními příjmy. Místní ekonomika je založena převážně na cestovním ruchu a rybolovu. Na hospodářství Malediv, ve kterém 70 % HDP vytváří cestovní ruch, měla závažný dopad pandemie onemocnění COVID-19. V srpnu 2021 souhlasila EU s poskytnutím bezplatné pomoci ve výši 2 milionů EUR určené na rozvoj penzionů a lodní turistiky na Maledivách v rámci projektu „Podpora EU pro odolnou obnovu cestovního ruchu organizovaného malými a středními podniky na Maledivách". Víceletý orientační program na období 2021–2027 pro Maledivy se zaměřuje v zemi na dvě prioritní oblasti: na podporu ekologického hospodářského

oživení a na posílení řádné veřejné správy, právního státu a bezpečnosti. Na období 2021–2024 vyčlenila EU na své partnerské programy s Maledivami grantové prostředky ve výši 12 milionů EUR.

Změna klimatu, mezi jejíž důsledky patří stoupající hladina moří a eroze pobřeží, představuje pro Maledivy vážný problém. Maledivský parlament proto plánuje zavést svůj první klimatický zákon, který má snížit znečištění a chránit životní prostředí. Hladina moře v Malé v posledních 20 letech stoupá o téměř 4 mm ročně, přičemž se předpokládá, že do roku 2100 se zvýší o 40–50 cm. To by mohlo vést k problémům s erozí pláží, záplavami a zvýšenou slaností vody, které by postihly 80 % obyvatel pobřežních oblastí a mohly by pro tento národ představovat existenční hrozbu. Evropská unie podporuje projekty Maledivy zaměřené na přizpůsobení se změně klimatu v rámci Pařížské dohody a širších cílů udržitelného rozvoje.

Zemi sužuje také vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí, násilí páchané gangy a drogová závislost. V září 2023 zvítězil v prezidentských volbách na Maledivách ve druhém kole, v němž se utkal s úřadujícím prezidentem Ibráhímem Mohamedem Sulihem, Mohamed Muizzu. Prezident Muizzu je obecně vnímán jako otevřenější vůči zájmům Číny v zemi oproti zájmům Indie. V dubnu 2024 se konaly na Maledivách parlamentní volby. Pročínský Lidový národní kongres prezidenta Mohameda Muizzua při nich získal 70 z 93 křesel, zatímco proindická Maledivská demokratická strana obsadila 15 křesel.

Jorge SOUTULLO SANCHEZ / Cristina Stanculescu / Filipe ALCOBIA de MORAES
05/2026